

LBRIS

We know
books

J A N E A U S T E N

Persuasiune

Cuprins

Capitolul 1	5
Capitolul 2	15
Capitolul 3	23
Capitolul 4	34
Capitolul 5	41
Capitolul 6	53
Capitolul 7	67
Capitolul 8	79
Capitolul 9	92
Capitolul 10	103
Capitolul 11	117
Capitolul 12	128
Capitolul 13	148
Capitolul 14	158
Capitolul 15	168
Capitolul 16	179
Capitolul 17	189
Capitolul 18	202
Capitolul 19	217
Capitolul 20	226
Capitolul 21	239
Capitolul 22	265
Capitolul 23	286
Capitolul 24	310

Capitolul 1

Sir Walter Elliot, din Kellynch Hall, Somersetshire, era un bărbat care, spre propriul amuzament, nu citea niciodată altceva în afară de *Cartea Nobililor*; în paginile ei găsea întotdeauna ceva de cercetat în ceasuri de plictiseală sau puțină consolare în cele de suferință; răsfoind-o, în el se nășteau cele mai alese sentimente de admirație și respect, în timp ce contempla ultimii descendenți ai familiilor privilegiate din vechime; acolo, toate senzațiile neplăcute provenind din treburile casnice se transformau, în mod natural, în milă și dispreț, pe măsură ce trecea de la o pagină la alta și privea nesfârșitele născociri ale secolului trecut; și chiar dacă nu tot ceea ce vedea acolo îi era pe plac, își recitea propria istorie cu același interes care nu slăbea niciodată.

Aceasta era pagina la care cartea sa preferată se deschidea întotdeauna:

„ELLIOT DE LA KELLYNCH HALL.

Walter Elliot, născut pe 1 martie 1760, căsătorit, pe 15 iulie 1784, cu Elizabeth, fiica lui James Stevenson,

senior de South Park, în comitatul Gloucester. Cu soția lui (care a murit la 1800) a avut patru copii: Elizabeth, născută pe 1 iunie 1785; Anne, născută pe 9 august 1787; un fiu născut mort, pe 5 noiembrie 1789; și pe Mary, născută pe 20 noiembrie 1791.“

Exact așa suna paragraful original ieșit din mâinile tipografului; dar sir Walter îl îmbunătățise adăugând, spre știrea lui și a familiei, aceste cuvinte, după data nașterii lui Mary: „Căsătorită, pe 16 decembrie 1810, cu Charles, fiul și moștenitorul lui Charles Musgrove, senior de Uppercross, în comitatul Somerset“, precizând ziua și luna în care își pierduse soția.

Apoi urmau, așa cum se obișnuiește, originile și înălțarea în rang a străvechei și respectabilei familii, în termenii obișnuiți: cum se stabilise la început în Cheshire; cum era menționată în Dugdale, în serviciul biroului împuternicitului Coroanei, reprezentând un district în trei parlamente succesive, dovezile de loialitate și acordarea demnității de baronet în primul an de domnie al lui Charles al II-lea, iar în cele din urmă, toate femeile numite Mary sau Elizabeth cu care se însuraseră. Toate acestea puse laolaltă formau două duzini de pagini încheiate cu stema și mottoul „Sediul principal, Kellynch Hall, în comitatul Somerset“, și din nou scrisul de mână al lui sir Walter, încheindu-se cu următoarele cuvinte:

„Presupus moștenitor, William Walter Elliot, nobil, strănepot al celui de-al doilea sir Walter“.

Vanitatea era ceea ce definea cu desăvârșire caracterul lui sir Walter Elliot; mândria fără margini în orice împrejurare. Fusese cât se poate de chipeș în tinerețe;

la cincizeci și patru de ani, era un bărbat care încă se ținea foarte bine. Puține femei se arătau la fel de preocupate de înfățișarea lor ca el, așa cum niciun valet al vreunei persoane recent înnobilate nu putea fi mai încântat de locul pe care îl ocupa în societate. Considera binecuvântarea frumuseții inferioară doar titlului de baronet, iar sir Walter Elliot, care avea ambele daruri, era obiectul constant al celui mai afectuos respect și al devotamentului lui.

Înfățișarea plăcută și rangul de care se bucura merita acest atașament fiindcă datorită acestora se alesese cu o soție cu un caracter mult superior celui pe care l-ar fi meritat. Lady Elliot fusese o femeie deosebită, rațională și amabilă, a cărei judecată și al cărei comportament, trecând peste pasiunea tinerească și infatuarea care o transformaseră într-o adevărată lady, nu mai avuseseră, mai târziu, nevoie de îngăduință. Îi făcuse pe plac, îl îmblânzise sau îi trecuse cu vederea defectele, și, timp de șaptesprezece ani, îi promovase adevăratele calități, făcându-l să se bucure de respect. Și, chiar dacă nu fusese cea mai fericită ființă din lume, găsisse suficientă mulțumire în îndatoririle ei, alături de prietenii și de copiii ei ca să fie satisfăcută de viața ei și să nu rămână indiferentă când fu nevoită să renunțe la toate. Trei fete, cele două mai mari de șaisprezece și paisprezece ani, erau o moștenire îngrozitoare pe care o mamă o lăsa în urmă, mai degrabă o povară groaznică, ce urma a fi încredințată autorității și îndrumării unui tată vanitos și negliob. Dar avusese o prietenă foarte apropiată, o femeie rațională și merituoasă, care,

datorită puternicului atașament față de ea, fusese chemată să se stabilească aproape, în satul Kellynch; pe amabilitatea și pe sfaturile ei se bazase lady Elliot, de cele mai multe ori, pentru a căpăta cel mai bun ajutor și a menține bunele principii și educația oferite cu îngrijorare fiicelor ei.

Această prietenă și sir Walter nu se căsătoriseră, chiar dacă cei din jur se așteptaseră ca asta să se întâmple. Trecuseră treisprezece ani de la moartea soției sale, și ei nu erau mai mult decât vecini și prieteni apropiați, un bărbat văduv și o femeie văduvă.

Acea lady Russell, aflată la o vârstă înaintată și cu o atitudine sobră, nu trebuia să se gândească la o a doua căsătorie, nefiind astfel nevoită să-și ceară scuze de la o societate mai degrabă nemulțumită fără temei când o femeie se recăsătorește decât atunci când nu o face. Însă burlăcia îndărătnică a lui sir Walter avea nevoie de o explicație. Iar aceasta era că sir Walter, ca un bun tată (după ce avusese parte de una sau două dezamăgiri intime cu ocazia unor cereri în căsătorie absurde), se mândrea că rămăsese singur de dragul fiicelor lui. Pentru o fiică, cea mare, chiar ar fi renunțat la orice, ceea ce în mod normal nu îi stătea în fire. Elizabeth reușise, la șaisprezece ani, tot ce era posibil, ca urmare a îndrumărilor și educației primite de la mama ei. Fiind foarte frumoasă și semănându-i întru totul tatălui său, influența ei fusese întotdeauna una puternică și se înțeleseseră foarte bine. Ceilalți doi copii nu erau la fel de reușiți. Mary dobândise oarecare însemnătate de când devenise doamna Charles Musgrove, iar Anne, cu

eleganța minții și blândetea caracterului – pentru care ar fi fost apreciată de orice om înțelegător, nu însemna nimic pentru tatăl sau sora ei; cuvântul ei nu era luat în seamă și era în interesul ei să cedeze întotdeauna: pentru ei, ea era doar „Anne“.

Într-adevăr, pentru lady Russell, era cea mai dragă și prețuită fină, preferata și prietena ei. Lady Russell le iubea pe toate, dar își imagina că tot ceea ce însemnase mama lor se regăsea doar în Anne.

Cu numai câțiva ani în urmă, Anne Elliot era încă o fată foarte drăguță, dar se ofilise devreme; și, chiar și în vremurile ei cele mai bune, tatăl ei găsisese puține de admirat la ea (trăsăturile delicate și ochii blânzi și căprui o făceau total diferită față de el), iar acum, că era ștearsă și slabă, nimic nu îl putea face să o stimeze. Niciodată nu își făcuse prea multe speranțe, iar acum nu mai avea niciuna, nu credea că va putea să îi citească vreodată numele pe una dintre paginile lucrării lui preferate. Doar Elizabeth putea face o alianță pe măsura rangului ei, pentru că Mary doar se legase de o veche familie de țară, respectabilă și cu o mare avere, și, prin urmare, renunțase la noblețe și nu primise nimic în schimb. Elizabeth avea să se mărite cu cineva pe măsura așteptărilor, într-o bună zi.

Uneori se întâmplă ca o femeie să fie mai frumoasă la douăzeci și nouă de ani decât fusese cu zece ani înainte. În general, în lipsa problemelor de sănătate și a grijilor, aceasta e o perioadă a vieții în care farmecul nu se irosește. Așa era Elizabeth: aceeași frumoasă domnișoară Elliot din urmă cu treisprezece ani și, prin urmare,

LBPS

sir Walter putea fi scuzat că îi uita vârsta, sau cel puțin putea fi considerat doar pe jumătate nătâng pentru că era convins că atât el, cât și Elizabeth sunt la fel de frumoși ca odinioară, printre ceilalți cu înfățișarea distrusă de trecerea timpului; pentru că vedea clar cât îmbătrâniseră cunoscuții săi și restul familiei. Anne era trasă la față, Mary era grasă, toate chipurile din jurul lui se urâteau, iar ridurile „laba găștei“ de la tâmplele venerabilei lady Russell îl deranjau deja de ceva vreme.

Elizabeth nu era la fel de mulțumită ca tatăl ei. Fusese stăpână la Kellynch Hall vreme de treisprezece ani, condusese și ținuse socotelile cu o stăpânire de sine și o fermitate care nu ar fi dat nimănui impresia că este mult mai tânără decât pare. Timp de treisprezece ani făcuse onorurile și legea în casă, coborând prima din caleașcă și urmând-o pe lady Russell prin toate saloanele și sufrageriile din ținut. Treisprezece ierni geroase o văzuseră cu toții deschizând orice bal important pe care și-l permitea un district sărac, și treisprezece primăveri își arătase farmecele, în timp ce călătorise până la Londra, cu tatăl ei, pentru a se bucura câteva săptămâni pe an de viața în lumea bună. Își amintea toate acestea, era destul de conștientă că, la numai douăzeci și nouă de ani, nu avea de ce să aibă anumite regrete și temeri; era mulțumită că era la fel de frumoasă ca întotdeauna, dar simțea că se apropia de anii periculoși și s-ar fi bucurat să fie sigură că va fi cerută, așa cum s-ar fi convenit, de cineva cu sânge de baronet, în următorul an sau peste cel mult doi ani. Atunci poate i-ar fi plăcut să deschidă din nou cartea-cărților cu aceeași bucurie

ca la începutul tinereții ei, însă acum nu i-ar mai fi fost pe plac. Să i se amintească iarăși data nașterii și să nu întrevadă nicio căsătorie în afară de cea a surorii sale mai mici făceau cartea să pară malefică și, de mai multe ori, când tatăl ei o lăsase deschisă pe masă lângă ea, o închisese, ferindu-și privirea, și o împinsese mai departe.

Mai mult decât atât, avusese o dezamăgire de care acea carte și mai ales istoria familiei ei îi aminteau mereu. Presupusul moștenitor, chiar William Walter Elliot, nobil, ale cărui drepturi fuseseră susținute atât de generos de tatăl ei, o dezamăgise.

Încă de foarte tânără, imediat ce îl cunoscuse, în caz că tânărul nu avea niciun frate, își dorise să se mărite cu el, iar tatăl ei îi spusese întotdeauna că ar fi trebuit să o facă. Nu îl cunoscuseră din copilărie, dar la scurt timp după moartea soției sale, sir Walter căutase să și-l apropie și, deși propunerile lui nu fuseseră primite cu căldură, insistase să îl caute, tolerându-i greșelile modeste ale tinereții; astfel, într-una dintre excursiile lor de primăvară la Londra, când Elizabeth era la prima tinerețe, domnul Elliot fusese nevoit să împingă lucrurile mai departe.

Pe vremea aceea era un bărbat foarte tânăr, tocmai începuse să studieze dreptul, și tot ceea ce își pusese în gând se împlinise. Fusese invitat la Kellynch Hall, se vorbise despre el și fusese așteptat tot restul anului, dar nu venise niciodată. În primăvara următoare, apăruse din nou în oraș, arătând la fel de agreabil și fusese, încă o dată, încurajat invitat și așteptat, și iarăși nu venise; iar următoarea veste despre el a fost că tocmai se însurase.

În loc să-și facă datoria așa cum s-ar fi convenit în cazul moștenitorului casei Elliot, el își cumpărase independența unindu-se cu o femeie bogată, de neam inferior.

Sir Walter fusese indignat. În calitate de cap al familiei, simțea că ar fi trebuit consultat, mai ales după ce îl prezentase public pe tânăr. „Pentru că trebuie să fi fost văzuți împreună, făcuse el o observație, o dată la Tattersall și de două ori în holul Camerei Comunelor.“ Își exprimase dezaprobarea, dar se pare că nu prea fusese luat în seamă. Domnul Elliot nu încercase să se scuze și nu se mai arată dornic de a fi văzut de familie, de vreme ce sir Walter îl considera nevrednic de ea: apropierea dintre ei luase sfârșit.

Povestea jenantă cu domnul Elliot încă o înfuria pe Elizabeth, după atâția ani, pentru că, pur și simplu, îl plăcuse pe acel bărbat, dar mai ales pentru că era moștenitorul tatălui ei, a cărui mare mândrie de familie îl putea vedea doar pe el drept perechea potrivită a celei mai mari dintre fiicele sale. Nu exista vreun alt baronet pe care să îl recunoască mai ușor ca fiind egalul ei.

Însă el se purtase atât de jalnic, încât, deși în vara anului 1814 ea încă purta panglici negre în semn de doliu pentru soția lui, i se părea nepotrivit să se mai gândească la el. Poate ar fi trecut peste dezamăgirile primei lui căsnicii, fiindcă nu avea niciun motiv să presupună că acestea se transferaseră asupra urmașilor, ba chiar l-ar fi ajutat să treacă mai ușor peste suferință; și reușise să depășească această situație cu ajutorul unor prieteni respectabili, care aveau să afle mai târziu că vorbise cu o lipsă totală de respect față de ei toți, în

cel mai batjocoritor și disprețuitor mod, despre neamul ales din care făcea parte și despre onorurile care i se cuveneau lui și numai lui. Așa ceva nu putea fi iertat.

Astfel de sentimente și de senzații avea Elizabeth Elliot; acestea erau grijile care o agitau, monotonia și eleganța, prosperitatea și nimicnicia vieții ei plăsmuite; acestea erau sentimentele cele mai interesante născute dintr-o ședere lungă, lipsită de evenimente, într-un district rural, care îi umpleau vacanțele în care nu avea nimic util de făcut în împrejurimi, nicio preocupare sau îndatorire domestică de care să se ocupe.

Însă acum, alte griji și alte frământări începeau să se alătore acestor sentimente. Tatăl ei era tot mai îngrijorat din cauza banilor. Știa că, atunci când răsfoia *Cartea Nobililor*, o făcea pentru a-și alunga din minte facturile mari ale comercianților și aluziile supărătoare ale domnului Shepherd, avocatul lui. Domeniul Kellynch era într-o stare bună, dar nu putea susține modul de viață excentric al lui sir Walter. Cât timp trăise lady Elliot, existaseră niște reguli, moderație și mai ales un mod de a economisi care îl păstrasera în limitele veniturilor obținute, însă odată cu dispariția ei, pierise și această judecată dreaptă și, de atunci, depășise măsura tot timpul. Nu putuse cheltui mai puțin; nu făcuse decât ceea ce era necesar să facă, în opinia lui; însă, chiar nevinovat cum se considera, nu doar că avea datorii din ce în ce mai mari și greu de achitat, dar și auzea de ele atât de des, că în zadar încerca să le mai ascundă, chiar și parțial, de fiica lui. Îi dăduse niște indicii despre ele primăvara trecută, în oraș; mersese până într-acolo încât

să-i spună: „Putem face economii? Te-ai gândit dacă ne-am putea lipsi de ceva?“, iar Elizabeth, pe bună dreptate, cu teama ei intuitivă de femeie, se gândise cu seriozitate la ce s-ar putea face și, în cele din urmă, propusese aceste două moduri de economisire: să renunțe la anumite acte de caritate inutile și la noul mobilier pentru salon; după aceea, adăugă la aceste măsuri ideea amuzantă de a nu-i mai oferi un cadou lui Anne, așa cum era obiceiul anual. Dar aceste măsuri, oricât de bune, erau insuficiente pentru a acoperi adevăratele dimensiuni ale pierderilor, pe care sir Walter fu nevoit să i le mărturisească la scurt timp după aceea. Elizabeth nu avu o propunere mai eficientă. Se simți prost tratată și nenorocită, la fel ca tatăl ei. Niciunul dintre ei nu putu găsi mijloace de a-și reduce cheltuielile fără să își compromită demnitatea sau să renunțe la confort într-un mod de-a dreptul insuportabil.

Sir Walter se putea lipsi doar de o mică parte din domeniul lui; dar și dacă ar fi înstrăinat până și ultimul acru de pământ, tot nu ar fi reușit să schimbe ceva. Acceptase cu greutate ipotecarea, dar niciodată nu ar fi fost de acord să vândă. Nu și-ar fi dezonorat niciodată numele. Moșia Kellynch trebuia transmisă întreagă, așa cum o primise.

Cei doi prieteni apropiați ai lor, domnul Shepherd, care locuia în târgul învecinat, și lady Russell fură chemați ca să îi sfătuiască; și atât tatăl, cât și fiica păreau să aștepte ca unul sau celălalt să vină cu o idee care să îi scape de rușine și care să le reducă din cheltuieli, fără renunțarea la vreun privilegiu legat de bunul-gust sau de mândrie.

Capitolul 2

Domnul Shepherd, un avocat politicos, întotdeauna precaut, oricare ar fi fost pretențiile sau părerile sale personale despre sir Walter, preferând ca sfaturile dezagreabile să vină din partea oricui altcuiva, evită să ofere orice sfat și se limitează doar la a cere permisiunea să recomande, în acest caz delicat, judecata excelentă caracteristică înțeleptei lady Russell. De la bine-cunoscutul ei bun-simț se aștepta să obțină exact măsurile decisive pe care el intenționa să le vadă, în cele din urmă, adoptate.

Pe lady Russell o interesa foarte mult subiectul și îi acordă multă atenție. Era o femeie cu abilități mai degrabă cumpătate decât rapide, ale cărei dificultăți de a ajunge la vreo decizie în această situație fură mari, în opoziție cu cele două principii de bază ale sale. Ea însăși era de o integritate strictă, cu un simț al onoarei delicat, dar la fel de doritoare să salveze sentimentele lui sir Walter pe cât era de îngrijorată de bugetul familiei, la fel de aristocrată în ideile ei referitoare la ce meritau aceștia, așa cum putea fi orice om cinstit și

înzestrat cu o judecată sănătoasă. Era o femeie binevoitoare, miloasă, bună și capabilă de sentimente puternice, cu un comportament cât se poate de corect, foarte strictă când venea vorba despre ceea ce se cuvine, și cu maniere considerate un standard al bunei creșteri. Avea o minte cultivată și era, în general vorbind, rațională și consecventă, dar avea prejudecăți în legătură cu obârșia; prețuia rangul și importanța, ceea ce o făcea să devină aproape oarbă în fața defectelor celor care le posedau. Ea însăși fiind doar văduva unui simplu cavalier, acorda tot respectul demnității de baronet. Dincolo de pretențiile de veche cunoștință, vecin atent, proprietar înțelegător, soț al prietenei sale foarte dragi, tată al lui Anne și al surorilor ei, sir Walter era, în mintea ei, îndreptățit la o mare compasiune și ajutor în privința dificultăților sale actuale.

Familia trebuia să facă economii, nu se îndoia de acest lucru, dar era foarte grijulie ca asta să nu producă nici cea mai mică suferință posibilă lui sau fiicei sale, Elizabeth. Întocmi planuri de economisire, efectua o mulțime de calcule precise și făcu ceea ce nimeni nu se gândise să facă până atunci: se sfătui cu Anne, despre care niciun membru al familiei nu considerase vreodată că ar avea vreun interes în acea chestiune. Drept urmare, se lăsă influențată de Anne în privința realizării unui plan de economisire, care îi fu, în cele din urmă, prezentat lui sir Walter. Fiecare dintre ideile propuse de Anne era mai degrabă bazată pe corectitudine decât pe însemnătate. Ea dorea măsuri mai viguroase, o reformare completă, o eliberare de datorii mai

rapidă, o intransigență mai ridicată față de orice depășea limitele dreptății și echității.

— Dacă tatăl tău va fi de acord cu toate acestea, spuse lady Russell, studiind hârtia, multe s-ar putea rezolva. Dacă va adopta aceste reguli, în șapte ani va scăpa de datorii; și sper să-i putem convinge pe el și pe Elizabeth că domeniul Kellynch Hall are în sine o respectabilitate care nu poate fi afectată de aceste reduceri și că adevărata demnitate a lui sir Walter Elliot este departe de a scădea în ochii oamenilor cu judecată, dacă va acționa ca un om cu principii. Ce va face el, de fapt, decât ceea ce foarte multe dintre primele noastre familii au făcut, sau ar fi trebuit să facă? Nu va fi nimic ciudat în acest caz. Ciudățenia este ceea ce, adesea, constituie cea mai rea parte a suferinței noastre. Am mari speranțe că voi reuși să mă impun. Trebuie să fim serioase și hotărâte; pentru că, până la urmă, persoana care a contractat cele mai multe datorii trebuie să le plătească. Deși foarte multe se leagă de sentimentele domnului și stăpânului casei, tatăl tău, și mai multe au apărut din cauza onestității sale.

Era principiul pe care Anne ar fi vrut ca tatăl ei să-l urmeze întocmai, iar prietenii să-l îndemne să o facă. Ea considera înlăturarea tuturor pretențiilor creditorilor prin toate stratagemele pe care cele mai drastice limitări ale cheltuielilor le-ar putea asigura drept o datorie de onoare, și nu vedea nicio soluție mai demnă. Dorea ca acest plan să fie dinainte stabilit și se simțea răspunzătoare. Știa că lady Russell avea o mare influență, însă extrema renunțare la propria

persoană la care o împingea conștiința o făcea să creadă că ar fi fost mult mai greu să-și convingă tatăl să porceadă la o schimbare din temelii decât la una pe jumătate. Ceea ce știa despre tatăl ei și despre Elizabeth o determina să creadă că sacrificarea unei perechi de cai ar fi fost la fel de dureroasă ca sacrificarea ambelor perechi de cai. Același lucru era valabil pentru întreaga listă de economii prea blânde propuse de lady Russell.

Era prea puțin important cum aveau să fie primite sugestiile mai rigide ale lui Anne. Lady Russell nici nu vru să audă: ceea ce propunea Anne era inacceptabil, nu putea fi suportat.

– Cum!? Să elimini orice fel de confort? Călătorii, Londra, servitori, cai, masă, micșorări și restrângeri peste tot! Să renunți la minima decență a unui domn care trăiește departe de societate! Mai degrabă ar părăsi Kellynch Hall pe loc decât să rămână aici în termeni atât de dezonoranți.

„Să părăsească Kellynch Hall!“ Aluzia fu imediat preluată de domnul Shepherd, ale cărui interese se potriveau de minune cu renunțarea la domeniu, în primul rând pentru că nu vedea o altă ieșire din impas. Nu i se părea că sir Walter ar fi fost capabil să-și schimbe, din punct de vedere al cheltuielilor, stilul de a trăi într-o casă care avea de apărat un străvechi renume al ospitalității și demnității.

– Având în vedere că nu prea văd altă rezolvare, ar trebui să fim lipsiți de scrupule, spuse el, pentru a sublinia că este într-un tot de acord cu soluția propusă.

Și apoi, în orice alt loc s-ar fi stabilit, sir Walter putea să judece de unul singur și ar fi fost admirat, deoarece ar fi dat tonul modului de viață indiferent cum ar fi ales să-și rearanjeze căminul.

Sir Walter avea să părăsească Kellynch Hall; și după încă vreo câteva zile de îndoieli și confuzie, marea întrebare „Unde ne vom duce?” își primi răspunsul și primul pas al acestei importante schimbări fu făcut.

Luaseră în discuție trei posibilități: Londra, Bath sau altă casă din provincie. Toate dorințele lui Anne se îndreptaseră către cea din urmă. O casă mică în vecinătate, unde încă s-ar mai putea bucura de compania simpaticei lady Russell. Putea fi mai aproape de Mary, care ar mai avea astfel plăcerea de a revedea din când în când poienile și dumbrăvile de la Kellynch. Dar soarta obișnuită a lui Anne își urmă cursul, fiind pe de-a-ntregul opusă ideilor și năzuințelor ei. Îi dispăcea Bath și nu credea că vremea de acolo i se potrivea, dar tocmai acel loc avea să-i fie căminul.

La început, sir Walter se gândise mai mult la Londra, dar domnul Shepherd se arătase neîncrezător și fu suficient de abil încât să-l descurajeze și să-l facă să creadă că Bath este de preferat Londrei. Era mult mai sigur pentru un domn într-o situație atât de dificilă: acolo putea fi o persoană importantă cu cheltuieli mai mici. Bath avea față de Londra două avantaje de netăgăduit, care fuseseră evidențiate cu toată greutatea lor: se afla la o distanță convenabilă față de Kellynch, numai optzeci de kilometri, iar lady Russell își petrecea întotdeauna o parte a iernii acolo; și spre marea ei satisfacție,